

Review from 17/10/2014	Customer:	Rubric:
Articlesize (cm2): 0		T
	Author:	Subrubric:
		Mediatype: Web
typos.com.cy ημερομηνία: 15/10/2014, από σελίδα		

Οικοσελίδα > Η άποψη σας > Ένα αιρετικό βιβλίο για το Κυπριακό

Σταύρος Λυγερός:

Ένα αιρετικό βιβλίο για το Κυπριακό

30/09/2014 12:21

Δέκα χρόνια μετά την απόρριψη του σχεδίου Ανάν, έχει ήδη δρομολογηθεί η διαδικασία για την επιβολή λύσης τύπου Ανάν! Ο Σταύρος Λυγερός αποδεικνύει ότι αυτό ήταν αναμενόμενο, αφού το 2004 η Λευκωσία έχασε τη χρυσή ευκαιρία να αξιοποιήσει το συντριπτικό «όχι» (76%) για να δρομολογήσει μια αναθεώρηση στρατηγικής από μηδενική βάση. Αυτό σημαίνει απαγκλωβισμό από τα στερεότυπα σχεδόν 40 ετών, τα οποία συντηρούν αυταπάτες. Σημαίνει ειδικά εγκατάλειψη του στερεότυπου που φέρει τον τίτλο «δικονομική διζωνική ομοσπονδία».

Κατά τον συγγραφέα, η δικονομική διζωνική ομοσπονδία θα μπορούσε θεωρητικά να είναι λύση. Κάτω από αυτό τον τίτλο, όμως, έχει τις τελευταίες δεκαετίες συσσωρευθεί ένα διαπραγματευτικό κεκτημένο, το οποίο με μαθηματική ακρίβεια οδηγεί σε σχέδια τύπου Ανάν, δηλαδή σε μια ιδιότυπη και μη βιώσιμη ομοσπονδία, διανοημένη με λίγα ομοσπονδιακά στοιχεία, κυρίως σε πτυχές που συμφέρουν την τουρκική πλευρά. Για να ανιλέθουν λαϊκή υποστήριξη, τα σχέδια τύπου Ανάν καλλιεργούν την αυταπάτη της επανενοποίησης του νησιού, ενώ στην πραγματικότητα νομιμοποιούν τον έλεγχο της Άγκυρας στον Βορρά και εγγράφουν τουρκικές υποθήκες στον Νότο.

Αναθεώρηση στρατηγικής από μηδενική βάση σημαίνει αναστοχασμό για το περιεχόμενο της λύσης. Προϋπόθεση για να αλλάξει το πλαίσιο αναζήτησης λύσης είναι να ανοίξει η συζήτηση προς όλες τις κατευθύνσεις, χωρίς ταμπού και εξ'υπαρχής απορριπτικές λύσεις. Το ζητούμενο πρέπει να είναι η –με ορθολογικό τρόπο– ανεύρεση της συγκριτικά καλύτερης δυνατής πραγματικής λύσης, ώστε ο κυπριακός Ελληνισμός να επιβιώσει και να αναπτυχθεί στις πατρογονικές εστίες του. Πραγματική λύση δεν είναι, βεβαίως, μια λύση που την αποδέχεται η τουρκική πλευρά. Είναι η λύση που μπορεί να βρει ανταπόκριση και να αποκτήσει ερείσματα στη διεθνή κοινότητα.

Ο συγγραφέας δηλώνει σαφώς ότι οι επιλογές είναι και περιορισμένες και εθνικά επώδυνες. Οι Ελληνοκύπριοι βρίσκονται υπό τη διαρκή πίεση και απειλή των κατοχικών στρατευμάτων, αρκετά μακριά από την Ελμάδα. Βρίσκονται στην καρδιά της Ανατολικής Μεσογείου, σε μια γεωπολιτικά ασταθή περιοχή, όπου τα σύνορα ρευστοποιούνται και ήδη έχουν δρομολογηθεί τεκτονικές αλλαγές με καταλυτή τον ισλαμικό φονταμενταλισμό. Το σημαντικότερο είναι, όμως, ότι η πολυετής κατοχή έχει δημιουργήσει πολλαπλά τετελεσμένα στη βόρεια Κύπρο, με κυριότερα τη συνεχή μαζική εγκατάσταση Τούρκων εποίκων και την εδραίωση τουρκοκυπριακής κρατικής δομής.

Έτσι όπως διαμορφώνεται η κατάσταση, κατά πάσα πιθανότητα ο κυπριακός Ελληνισμός θα βρεθεί προσεχώς αντιμέτωπος με μια λύση τύπου Ανάν, η οποία, ανολοκλήρωτη, ήδη βρίσκεται στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Ο συγγραφέας εκφράζει τον φόβο ότι αυτή τη φορά το «όχι» θα επιβεί πολύ πιο δύσκολα. Πρώτον, επειδή οι Ελληνοκύπριοι έχουν τραυματιστεί από την οικονομική κρίση και η αυτοπεποίθησή τους έχει εμφανώς κλονιστεί. Δεύτερον, επειδή την προεδρία δεν είναι ένας Παπαδόπουλος, αλλά ο Αναστασιάδης, ο οποίος το 2004 είχε φανατικά υποστηρίξει το σχέδιο Ανάν.

Η μόνη δυνατότητα να αποτραπεί μια τέτοια εξέλιξη είναι να αλλάξει το πλαίσιο αναζήτησης λύσης. Προϋπόθεση γ' αυτό, βεβαίως, είναι ο κυπριακός Ελληνισμός –μέσα από την αναθεώρηση στρατηγικής– να επεξεργαστεί ένα εναλλακτικό πλαίσιο, ώστε να διαθέτει συγκεκριμένη αντιπρόταση. Η Λευκωσία μπορεί να επικαλεστεί την τουρκική αδιαλλαξία, να υπενθυμίσει το συντριπτικό «όχι» του 2004 και να σχυρωθεί πίσω από τη θέση ότι οι Ελληνοκύπριοι θα απορρίψουν και πάλι ένα σχέδιο τύπου Ανάν. Η προοπτική μιας νέας απόρριψης και ενός νέου αδιεξόδου θα υποχρέωνε Αμερικανούς και Ευρωπαίους να ακούσουν και εναλλακτικές προτάσεις. Δυστυχώς, η κυβέρνηση Αναστασιάδη (και η Αθήνα) δεν έχει την αναγκαία βούληση ούτε καν να κινηθεί προς αυτή την κατεύθυνση. LYGEROS-NEO-BIBLIO.org

Η αναθεώρηση στρατηγικής είναι διαδικασία. Προϋπόθετα, δηλαδή, την κατάθεση εναλλακτικών (ως προς τα σχέδια τύπου Ανάν) προτάσεων. Την τελευταία δεκαετία ο Σταύρος Λυγερός έχει επανειλημμένα γράψει σε άρθρα του για το «βελούδινο ημιαζύγιο». Ο περιορισμένος χώρος, όμως, δεν άφηνε περιθώρια για να εκτενή έκθεση και κριτική της πρότασης με το σχέδιο Ανάν, αλλά και με άλλες προτάσεις για τη λύση του Κυπριακού που –έτσι και όχι συγκροτημένα– έχουν τεθεί στη δημόσια σφαίρα.

Το παρόν βιβλίο (Εκδόσεις Πατάκη) γράφτηκε ακριβώς γ' αυτό. Δεν είναι, όμως, μόνο αυτό. Στην πρώτη ενότητα (Το Κυπριακό πριν από την ένταξη στην ΕΕ) αναλύονται οι στρατηγικές παράμετροι του προβλήματος μετά την εισβολή και προτού η Κυπριακή Δημοκρατία τεθεί σε τροχιά ένταξης στην ΕΕ. Στη δεύτερη ενότητα (Η ένταξη και το δημοψήφισμα) αναλύονται η ναρκωθημένη πορεία προς την Ευρώπη, ο τρόπος που εμμέσως πλην σαφώς η ένταξη είχε διασυνδεθεί με την αποδοχή του σχεδίου Ανάν, οι απίτες της απόρριψής του το 2004 και η αμυντική διαχείριση του συντριπτικού «όχι».

Οι δύο πρώτες ενότητες αυτού του βιβλίου δεν αποτελούν κάποιο συνολικό ιστορικό του Κυπριακού. Υπάρχουν για να έχει ο αναγνώστης μια επαρκή εικόνα και για τις ορίζουσες του Κυπριακού και για τους σταθμούς μέσα από τους οποίους ο κυπριακός Ελληνισμός περιήλθε σε διαπραγματευτική ομηρία. Το – υπό τον τίτλο «δικονομική διζωνική ομοσπονδία» – διαπραγματευτικό κεκτημένο που πριν 10 χρόνια οδήγησε στο σχέδιο Ανάν και τώρα οδηγεί σε κάποια παραλλαγή του δεν έπεσε από τον ουρανό. Προέκυψε μέσα από την αλυσίδα των εξελίξεων που αναλύονται στην πρώτη και στη δεύτερη ενότητα.

Ο όρος «βελούδινο ημιαζύγιο» περιγράφει με ακρίβεια το περιεχόμενο της πρότασης. Βελούδινο, λοιπόν, επειδή η πρόταση προσπαθεί να παντρέψει τα βασικά «θέλω» Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Και ημιαζύγιο επειδή, ενώ προβλέπει τη δημιουργία δύο ανεξάρτητων κυπριακών κρατών στη λογική «έδαφος έναντι αναγνώρισης», δεν σταματάει εκεί. Ταυτόχρονα τα υποχρεώνει θεσμικά όχι μόνο να συνεργάζονται στενά, αλλά και να διατηρούν μεταξύ τους μια πολλαπλή ισορροπία. Προβλέπει, άλλωστε, η συμμετοχή και των δύο στην ΕΕ με κοινό καπέλο.

Δηλώνεται ρητά ότι η πρότασή του για «βελούδινο ημιαζύγιο» επινοήθηκε με σκοπό να εκδιώξει την Τουρκία από την Κύπρο. Για να το επιτύχει, ικανοποιεί τα βασικά «θέλω» της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Ο ίδιος θεωρεί ότι η Άγκυρα πιθανότατα θα επιχειρήσει να το торπλίσσει. Θα έχει, όμως, υψηλό πολιτικό κόστος εάν απορρίψει ένα σχέδιο λύσης που προβλέπει δύο κράτη και προσφέρει επαρκείς εγγυήσεις προστασίας στους Τουρκοκύπριους, επειδή αυτά είναι τα κύρια επιτηρητήματά της.

Στόχος του «βελουδίνου ημιαζυγίου» είναι να απομακρύνει το μικρό τουρκοκυπριακό κράτος από τον ασφυκτικό επαγκλωβισμό της Άγκυρας, βάζοντας το να χορεύει σε ευρωπαϊκούς ρυθμούς. Είναι ποιοτικά διαφορετικό οι Ελληνοκύπριοι να έχουν δίπλα τους ένα τέτοιο κράτος, στο οποίο θα ισχύει απολύτως το ευρωπαϊκό κεκτημένο, αντί να έχουν τα τουρκικά στρατεύματα και εμμέσως πλην σαφώς την Τουρκία.

Ο συγγραφέας δηλώνει πως δεν έχει αυταπάτες ότι η πρότασή του θα υιοθετηθεί από τη Λευκωσία. Κατά πάσα πιθανότητα ούτε καν θα συζητηθεί. Έγραψε αυτό το βιβλίο με την αμυδρή ελπίδα ότι μπορεί να συμβάλει στην έναρξη της ζωτικής αναγκαίας εθνικής συζήτησης για αναθεώρηση στρατηγικής από μηδενική βάση στο επίπεδο της κοινότητας των πολιτών. Η χωρίς αντιπρόταση ατέραιρη απόρριψη αντικειμενικά διευκολύνει αυτούς που προωθούν σχέδια τύπου Ανάν. Η ιστορία διδάσκει ότι μόνο εάν αντιπαρθεθεί συγκεκριμένη αντιπρόταση υπάρχει μια ελπίδα να σπάσει η διαπραγματευτική ομηρία στην οποία ο κυπριακός Ελληνισμός έχει περιέλθει εδώ και δεκαετίες.

Η πρόταση για «βελούδινο ημιαζύγιο» καταπίθεται ως προσωπική συμβολή του συγγραφέα στη ζωτική αναγκαία διαδικασία αναθεώρησης στρατηγικής από μηδενική βάση. Δεδηλωμένος σκοπός του είναι να ανοίξει έναν άλλο δρόμο. Ομολογεί προκαταβολικά ότι η πρότασή του θα σοκάρει, επειδή το «βελούδινο ημιαζύγιο» παραβιάζει τα ταμπού τεσσάρων δεκαετιών. Εξ ου και ο τίτλος «Η αιρετική λύση». Πιστεύει, όμως, ότι ο κυπριακός Ελληνισμός δεν έχει ούτε καλύτερη εναλλακτική λύση ούτε πολύ χρόνο στη διάθεσή του.

